

BMW-Gemeenten en GR PNG
T.a.v. de heer G.J. Stulp
Postbus 11
9980 AA UITHUIZEN

Woudenberg, 3 januari 2017

Betreft: offerte accountantsdiensten BMW-gemeenten en de Gemeenschappelijke Regeling Participatie Noord-Groningen

Geachte heer Stulp,

Als Vallei Accountants (hierna in alle documenten Vallei) brengen wij hierbij onze offerte uit in vervolg op ons kennismakingsgesprek de dato 14 december jl. en uw vraag voor het uitbrengen van een offerte naar aanleiding van dit gesprek. In deze offerte zullen wij aandacht besteden aan de door u aangegeven randvoorwaarden en richtlijnen die zijn weergegeven in de offerteaanvraag ten behoeve van de Europese openbare aanbesteding Accountantsdiensten voor gemeenten Bedum, Eemsmond, De Marne en Winsum en de Gemeenschappelijke Regeling Participatie Noord-Groningen. Hierna "BMW-gemeenten". Conform uw bericht van 22 december 2016 laten wij een aantal onderdelen achterwege, zijnde onderdeel III.3.1 en III.4.

Vallei is een fris en solide kantoor. Fris staat hier voor vernieuwing die wij voortdurend voorstaan in de serieuze omgeving waarin wij werken. Hierdoor zijn wij in staat ambitieuze medewerkers aan ons te binden. Wij passen gericht maatwerk toe, dat naadloos aansluit op uw profiel. Het patroon daarvan maakt ons onderscheidend.

Wij willen ons graag onderscheiden op de volgende aspecten:

1. De samenstelling van het dienstverleningsteam.
2. Het organisatiebeleid van Vallei.
3. Rapportages accountantscontrole.
4. Controlefilosofie.
5. De invulling van onze natuurlijke adviesfunctie.
6. Controlebudget en tariefstelling.

Dienstverleningsteam, verrassend en vernieuwend

Het Vallei-team bestaat uit een combinatie van collega's (waaronder vaktechnische experts) die ervaring hebben met gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden. De experts hebben in het verleden ervaring opgedaan binnen vele gemeenten en weten wat de behoeften zijn van de gemeenten in het algemeen en hoe daar adequaat op in te spelen. Vallei is een sparringpartner voor uw organisatie op het gebied van bestuurlijke verhoudingen, de kwaliteit van de organisatie en het interne beheersingssysteem, risicomangement, Planning & Control, treasury, gemeentelijke herindeling, etc. Voor de Curriculum Vitae, op hoofdlijnen, van de betrokken medewerkers wordt verwezen naar bijlage I.

Organisatiebeleid Vallei Accountants

Vallei is in het bezit van de AFM vergunning voor het uitvoeren van wettelijke controles. Vernieuwing en inspiratie kenmerken ons, naast kennis en kunde. Bij deze karakteristiek mag men een groot verantwoordelijkheidsbesef verwachten. Verantwoordelijkheid nemen is verantwoordelijkheid dragen. Vanuit deze drive is "Vallei Accountants Public" ontstaan.

Wij zien de ontwikkelingen in de gemeentemarkt en hebben op basis van deze ontwikkeling een team van experts om ons heen verzameld en willen met een vernieuwend concept en andere focus de wettelijke controle aanvliegen. Door de recente ontwikkelingen bij de grote kantoren is dit in een stroomversnelling terechtgekomen. Vallei neemt deel aan de NBA-werkgroep decentrale overheden (WGDO). Wij zien er het nut van in om tijdig mee te denken / adviseren over de veelheid aan sectorale regelgeving en (vaktechnische) vraagstukken en de korte lijnen met de commissie BBV, ministeries etc. zijn belangrijk in ons dienstverleningsconcept. Daarnaast bevordert dit een eenduidige werkwijze en een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening in het belang van de decentrale overheden.

Rapportages accountantscontrole

De uitkomsten van de door Vallei uitgevoerde interim-controle worden gerapporteerd middels een managementletter. In de managementletter wordt aandacht besteed aan de geconstateerde bevindingen per proces, de daarmee samenhangende risico's en zo werkbaar mogelijke aanbevelingen, mede vanuit onze natuurlijke adviesfunctie. Per bevinding wordt aangegeven welke prioriteit (hoog, middel, laag) hieraan gekoppeld wordt, afhankelijk van de door Vallei aangegeven risico-inschatting als het gaat om de impact op de jaarrekening en / andere financiële verantwoording.

De uitkomsten van de door Vallei uitgevoerde jaarrekeningcontrole worden gerapporteerd middels een accountantsverslag. In het accountantsverslag wordt voornamelijk aandacht besteed aan de aspecten met betrekking tot de jaarrekening.

Gemeenschappelijke Regeling

Met ingang van 2017 zal de Gemeenschappelijke Regeling naast de oude taken vanuit de WSW ook verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de taken op het gebied van sociale zaken. De bestaande samenwerking "SoZaWe Hoogeland" zal ondergebracht worden bij de Gemeenschappelijke Regeling. De dynamiek rondom de gemeenschappelijke regeling is groot. Begin 2017 zullen nog een aantal zaken verder vorm moeten krijgen. Dit betreft onder andere de ondersteuning van de gemeente inzake de PIOFACH taken en de fiscale positie ten aanzien van btw en vennootschapsbelasting. Daarnaast lopen de WSW subsidies per SE (Sociale Equivalent) verder terug, waardoor (mogelijk) tekorten in de bedrijfsvoering ontstaan. De gemeenten hebben echter budgetneutraliteit als uitgangspunt geformuleerd. De deelnemende gemeenten en de gemeenschappelijke regeling zullen daarom op het gebied van de sociale zekerheid en WSW naar alle waarschijnlijkheid hervormingen moeten doorvoeren om deze tekorten op te vangen. Naast deze dynamiek dienen in de administratieve organisatie van de gemeenschappelijke regeling de benodigde waarborgen te worden getroffen om een getrouwe en rechtmatige uitvoering van de regelingen en de daarmee samenhangende geldstromen te kunnen waarborgen.

In onze controleaanpak zullen wij, met ingang van het boekjaar 2017, bovenstaande ontwikkelingen en attentiepunten betrekken. Overigens zal de verschuiving van de taken op het gebied van sociale zaken ook een wijziging van de accountantsbudgetten bij de gemeenten tot gevolg hebben. Dit zal de totale omvang van de geoffeerde accountantskosten naar alle waarschijnlijkheid niet beïnvloeden. Wij ontvangen inzake dit onderwerp voorafgaande aan de controle over boekjaar 2017 graag nog nadere informatie en zullen naar aanleiding hiervan met u in overleg treden.

Controlefilosofie

Het is ons doel om een effectieve en efficiënte controle uit te voeren. Voor het definiëren van onze controleaanpak zullen wij zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij de interne processen en uitgevoerde werkzaamheden binnen uw gemeenten, rekening houdend met de hiervoor geldende besluiten en actuele wet- en regelgeving. De controleaanpak is opgesteld op basis van een risicogerichte aanpak. Deze aanpak is mede gebaseerd op de interne en externe ontwikkelingen waarmee de BMW-gemeenten worden geconfronteerd. Voor de beschrijving van de controleaanpak op hoofdlijnen wordt verwezen naar bijlage II.

Natuurlijke adviesfunctie

Wij vullen de natuurlijke adviesfunctie op een vanzelfsprekende wijze in. Wij kennen het klappen van de zweep als het gaat om grondexploitatie, sociaal domein, bezuinigingen en de ontwikkeling naar één heringedeelde gemeente. Daarnaast heeft het team kennis om een oordeel en advies te geven over de ICT-omgeving en de fiscaliteiten die van toepassing zijn bij de BMW-gemeenten.

Wij vinden het van groot belang dat de BMW-Gemeenten zelf in staat zijn en blijven om de getrouwheid van de cijfers en de rechtmatigheid van processen te waarborgen. In onze controleaanpak staat daarom de (door)ontwikkeling van de werkprocessen, de interne controle en de Planning&Controlcyclus centraal. Concreet betekent dit:

- veel aandacht voor werkprocessen en interne controle, gebaseerd op risicomanagement;
- een adviserende rol bij uw Planning&Controlcyclus;
- mogelijkheid tot training voor raadsleden, bestuur en ambtenaren;
- een sparringpartner voor de wethouder, gemeentesecretaris, concerncontroller en hoofd ondersteuning.

Voor een verdere uiteenzetting van de natuurlijke adviesfunctie wordt verwezen naar bijlage II (G2.1.1 Controleaanpak) en bijlage V (G2.1.4 Dienstverlening).

Controlebudget en tariefstelling

Voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2016 (inclusief SISA-bijlage), uitgaande van de goedkeuringstolerantie conform de gemeentelijke verordening, stellen wij voor om de controle uit te voeren voor een vooraf overeengekomen budget (exclusief omzetbelasting), hiervoor verwijzen wij naar bijlage VII. Dit voorstel omvat eveneens de overige activiteiten, gericht op de ondersteuning van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie vanuit de accountantsfunctie. De prijsbepaling is gebaseerd op de volgende zaken, naast hetgeen in de overige stukken is benoemd:

- de veronderstelling, dat de te controleren stukken ten behoeve van de interimcontrole en de jaarrekeningcontrole door u worden aangeleverd volgens een vooraf door Vallei aangeleverde overzicht "op te leveren documenten". Dit overzicht wordt tijdig overlegd, voor aanvang van de interim- en jaarrekeningcontrole;
- de administratieve organisatie is adequaat op hoofdlijnen beschreven (of zal worden beschreven) en is van voldoende niveau qua bijvoorbeeld controletechnische functiescheiding en (interne) controlemaatregelen;
- betreffende het "sociaal domein" zal zich naar verwachting in 2017 een verschuiving van activiteiten en verantwoordingsstromen vanuit de gemeenten richting de gemeenschappelijke regeling voordoen. Dit zal de totale omvang van de accountantskosten naar alle waarschijnlijkheid niet beïnvloeden. Wij ontvangen inzake dit onderwerp graag nog nadere informatie en zullen naar aanleiding hiervan met u in overleg treden (zie ook hiervoor);
- de interne controle is (zo goed als) afgerond voor de start van onze controle;

- een goede afstemming inzake de planning is altijd noodzakelijk. Betreffende de controle van het boekjaar 2016 is dit gezien de (zeer) korte tijdslijnen van (zo) mogelijk nog groter belang;
- er kan een verschuiving in aantal uren zitten tussen verschillende functies en/of controlewerkzaamheden. De weergegeven uren bij de interim-controle hebben tevens betrekking op de voorbereidingsfase;
- een deel van de planning, de uitvoering van de werkzaamheden en diverse gesprekken zullen voor de vier gemeenten gezamenlijk plaatsvinden;
- vanaf 2019 treden wij met u in overleg qua prijsstelling in verband met de voorgenomen herindeling (een deel van de controlewerkzaamheden zal dan naar verwachting "slechts" eenmaal behoeven te worden uitgevoerd in plaats van viermaal / vijfmaal).

Aanvullende opdrachten worden apart geoffreerd.

Vaak wordt vanuit de natuurlijke adviesfunctie een advies verstrekt, wat al dan niet leidt tot het verzoek vanuit de gemeenten om dit verder uit te werken. Door onze goede prijs / kwaliteitverhouding is de drempel relatief laag en is er hierdoor sprake van een optimale maar vooral duurzame samenwerking.

Tenslotte

De combinatie van de wettelijke controle, focus op de kwaliteit, senioriteit bij de controle-en adviesfunctie en de scherpe uurtarieven zorgen voor een uniek totaalconcept.

Wij werken met één team dat staat voor een integrale aanpak. Door korte lijnen kunnen wij snel beslissen en wordt kennis snel en accuraat gedeeld. Wij denken duurzaam in het bewustzijn dat wij verantwoordelijkheid dragen voor de kwaliteit van leven nu en op de langer termijn.

De BMW-gemeenten zullen daarbij verzekerd zijn van beschikbaarheid van het juiste team in de voor u passende periode van het financiële jaar met als doelstelling de door de minister van BZK geformuleerde deadline (15 juli 2017) met betrekking tot de controleverklaringen te realiseren.

Met vriendelijke groet,
Vallei Accountants B.V.

Mr. drs. F.M. de Leeuw RA

Bijlage I:	Dienstverleningsteam
Bijlage II:	G2.1.1 - Plan van aanpak - Controleaanpak
Bijlage III:	G2.1.2 - Plan van aanpak - Interne controle
Bijlage IV:	G2.1.3 - Plan van aanpak - Controlerapportages
Bijlage V:	G2.1.4 - Plan van aanpak - Dienstverlening
Bijlage VI:	G2.1.5 - Plan van aanpak - Visie op balans theorie
Bijlage VII:	G1 - Bijlage D - Prijsinvulformulier
Bijlage VIII:	III 2.1 Inschrijving Handels- en beroepsregister
Bijlage IX:	III 2.2 Bewijs van verzekering
Bijlage X:	III 3.2 beroepsbevoegdheid printscreen AFM-vergunning Vallei Accountants (20161109)
Bijlage XI:	III 5 Bijlage B Eigen verklaring 20170103 (getekend)

Controleaanpak

Algemeen

Op hoofdlijnen duiden wij op onze controleaanpak om een onafhankelijk, deskundig en gefundeerd oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Het is ons doel om een effectieve en efficiënte controle uit te voeren. Voor het definiëren van onze controleaanpak zullen wij zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij de interne processen binnen de BMWG-gemeenten en gemeenschappelijke regeling Participatie Noord-Groningen (hierna: gemeenschappelijke regeling), rekening houdend met de hiervoor geldende besluiten en actuele wet- en regelgeving. De controleaanpak is opgesteld op basis van een risicogerichte aanpak. Deze aanpak is mede gebaseerd op de interne en externe ontwikkelingen waarmee de BMWG-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling worden geconfronteerd.

Daarnaast zullen wij de door u gevraagde natuurlijke adviesfunctie op de beste wijze invullen voor zover deze uiteraard een relatie heeft met de taakuitoefening. De natuurlijke adviesfunctie zal voor alle processen / posten door het hele jaar plaatsvinden.

Tijdsplanning controle

Vanwege het feit dat de interim-controle voor het boekjaar 2016 niet in het kalenderjaar zelf heeft plaatsgevonden, is een goede afstemming van de planning des te meer relevant om de gestelde deadline (15 juli 2017) te halen. Voor de controle van 2016 zal in overleg nog een gedetailleerde werkplanning worden opgesteld. Op basis hiervan stellen wij op hoofdlijnen de volgende planning voor:

Indicatief	Activiteiten gemeenten	Activiteit Vallei Accountants
Januari / februari 2017	Opdrachtverstrekking Controleprotocol en normenkader Afronden interne controles 2016	Lijst op te leveren stukken interim- en jaarrekening controle Controleplan Lijst met in te plannen interviews
Februari / maart 2017	Oplevering opgevraagde stukken interim-controle Inplannen interviews	Oplevering korte managementletter 2016 met focuspunten jaarrekening Tussentijdse afstemming specifieke punten
Maart / april 2017	Oplevering jaarrekening Oplevering opgevraagde stukken jaarrekeningcontrole	Start jaarrekeningcontrole
April / mei 2017		Uitvoeren jaarrekeningcontrole
Juni 2017	Bespreking met portefeuillehouder Bespreking met commissie uit de raad	Oplevering rapport van bevindingen en controleverklaring

Voor de controle vanaf het boekjaar 2017 zullen wij de (reguliere) planning tijdig afstemmen, in relatie tot de P&C-cyclus van de betreffende gemeenten en gemeenschappelijke regeling.

Vorbereiding controle

Ter voorbereiding op de interim-controle en jaarrekeningcontrole wordt overleg gevoerd met de verantwoordelijken binnen de BMWG-gemeenten en gemeenschappelijke regeling. Doelstelling van dit overleg is om de planning te bespreken, de controleaanpak uiteen te zetten, de risicoanalyse af te stemmen, aandachtspunten overeen te komen en duidelijke afspraken te maken rond de uit te voeren controle. De afstemming van de hiervoor genoemde zaken worden vastgelegd in een dienstverleningsplan. Een goede voorbereiding brengt rust in de controle en voorkomt verrassingen. Tevens komt dit de natuurlijke adviesfunctie ten goede.

Door Vallei wordt voor aanvang van de interim-controle en jaarrekeningcontrole een overzicht "op te leveren documenten" opgesteld en tijdig overlegd met de functionarissen die verantwoordelijk zijn voor het opleveren van het controledossier. Eén tot twee weken voor aanvang van de controle wordt een overleg gepland met de hiervoor bedoelde medewerkers om de status van de oplevering te bespreken. Indien de oplevering niet volgens deze afspraak is, dan wordt er gekeken of dit nog binnen de afgesproken kaders kan worden hersteld. Is dat niet het geval dan zullen voor beide de consequenties in kaart worden gebracht en nadere afspraken worden gemaakt. Indien de oplevering niet volgens verzoek is, dan wordt er gekeken of dit nog kan worden hersteld en zo niet, wat de consequenties hiervoor zullen zijn. Indien dit zal leiden tot meerwerk, dan wordt dit direct intern en met de verantwoordelijken binnen de BMWG-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling overlegd. Meerwerk zal alleen na overleg en akkoord worden gefactureerd.

Een praktische aanvliegroute in de onderlinge samenwerking is in deze leidend. Dat neemt niet weg dat ons gezamenlijk succes afhankelijk is van de juiste en tijdige aanlevering van de documenten.

Interim-controle

Tijdens de interim-controle zal het team van Vallei controlewerkzaamheden verrichten waarbij de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) centraal staan om een oordeel te kunnen geven over de tot de toestandkoming van betrouwbare (financiële) informatievoorziening en de genomen waarborgen met betrekking tot het rechtmatig handelen binnen de processen van de BMWG-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling. Hierbij zal de geautomatiseerde gegevensverwerking, in het bijzonder de integriteit en continuïteit een belangrijk aandachtspunt zijn. Indien mogelijk en van toepassing zijnde, zal het team van Vallei gebruik maken van data-analysetools tijdens de controleperiode.

Tijdens de interim-controle wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van de werkzaamheden betreffende de verbijzonderde interne controle (VIC). Zie hiervoor ook de bijlage "interne controle". De bevindingen, de hieraan gekoppelde risico's en aanbevelingen (natuurlijke adviesfunctie) worden vastgelegd in de managementletter en (in concept) besproken met de diverse gremia. Daarnaast zullen wij u informeren over de actualiteiten rondom wet- en regelgeving en de aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole (inclusief SiSa-bijlage) aangeven, zodat hier tijdig op geanticipeerd kan worden.

Jaarrekeningcontrole (inclusief SiSa-bijlage)

De jaarrekeningcontrole (inclusief SiSa-bijlage) wordt uitgevoerd in overeenstemming met het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden en de Kadernota Rechtmatigheid. De goedkeuringstolerantie en rapporteringstolerantie, zoals opgenomen in het gemeentelijke controleprotocol, worden door Vallei in acht genomen. Als tijdens de jaarrekeningcontrole blijkt dat sprake is van afwijkingen, van zodanige omvang dat geen goedkeurende controleverklaring kan worden verstrekt, wordt dit door het team van Vallei tijdig afgestemd.

De uitkomsten van de door Vallei uitgevoerde jaarrekeningcontrole worden gerapporteerd middels een accountsverslag, rekening houdend met de door de BMWG-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling gestelde (minimale) eisen. Het oordeel betreffende de betrouwbaarheid en rechtmatigheid wordt tot uitdrukking gebracht in de controleverklaring bij de

jaarrekening. Het (concept) accountantsverslag en de controleverklaring wordt besproken met de van toepassing zijnde gremia.

Timing rapportage

Het is onze ambitie om de voorgeschreven of geplande rapportagemomenten (managementletter, accountantsverslag en controleverklaring) te realiseren. Hierbij benadrukken we dat deze doelstelling alleen realistisch is indien sprake is van een kwalitatief goede oplevering conform de gemaakte afspraken, de accountantsverklaring(en) van derden bij aanvang van de controle aanwezig zijn en er sprake is van een kwalitatief goede conceptjaarrekening. De aard en omvang van Vallei en de typologie van haar klanten maakt dat Vallei bovengemiddeld flexibel is in haar planning. Wederzijdse tijdige communicatie in het kader van deze verwachtingen is hier van essentieel belang.

Contactmomenten

Het team van Vallei streeft zowel tijdens de controleperioden alsook gedurende het gehele jaar naar een directe en open communicatie met de verschillende gremia van de BMWGemeenten en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Dit geldt eveneens voor de communicatie met de uitvoerende medewerkers van de BMWGemeenten en gemeenschappelijke regeling. Wij stellen het op prijs als belangrijke (financiële) besluiten tussentijds aan ons worden voorgelegd, zodat wij met elkaar in overleg blijven met betrekking tot de getrouwheid en / of rechtmatigheid. Hieronder geven wij een beeld van onze contactmomenten met de verschillende gremia en het bestuur.

	Contactmomenten	Toelichting
Gemeenteraad / auditcommissie	Minimaal twee	Bij de rapportage van de interim-controle en bij de rapportage van de jaarrekeningcontrole.
College van B&W	Naar behoefte	Afhankelijk van uw wens zal de rapportage n.a.v. de interim-controle en de jaarrekeningcontrole aan het college worden toegelicht.
Portefeuillehouder Financiën	Minimaal drie	Bij de start van de controle, bij de bevindingen n.a.v. de interim-controle en bij de afronding van de jaarrekeningcontrole.
Gemeentesecretaris / directeur GR	Minimaal twee	Bij de bevindingen n.a.v. de interim-controle en bij de afronding van de jaarrekeningcontrole eventueel in combinatie met de concerncontroller.
Griffier	Minimaal één	
Concerncontroller	Minimaal vijf	Bij de start, tijdens interim-controle, rapportage interim- controle, tijdens jaarrekeningcontrole, bij rapportage jaarrekeningcontrole.
Ambtelijke organisatie	Geregeld contact gedurende interim- en jaarrekeningcontrole	En buiten de controleperiode naar behoefte op basis van concrete vraagstukken.
Bestuur gemeenschappelijke regeling	Minimaal twee	Bij de rapportage van de interim-controle en bij de rapportage van de jaarrekeningcontrole.

In ons eerste kennismakingsgesprek is door u aangegeven dat een deel van de gesprekken voor de vier gemeenten gecombineerd kan plaatsvinden.

Interne controle

Algemeen

Het uitvoeren van interne controle is een van de wezenlijke pijlers van het “in control” zijn. In het tekstgedeelte over de visie op balans theorie/praktijk gaan wij hier verder op in.

Afstemming intern aanwezige kaders en steekproef

Voor de interne controle gaan wij ervan uit dat er een vastgesteld controleprotocol en normenkader aanwezig is waarin de actuele wet en regelgeving is geïnventariseerd. Op basis hiervan wordt jaarlijks een intern controleplan opgesteld waarin de kritische processen getoetst worden en waarbij de minder kritische processen in een roulatieplan van enkele jaren getoetst worden.

Om als accountant optimaal gebruik te kunnen maken van de interne controles is het van belang dat zowel de jaarlijkse actualisatie van kaders en interne controleplan, alsook het uitzetten van de steekproef in afstemming met ons plaatsvindt. Voor het jaar 2016 moet hierop een uitzondering worden gemaakt. Wij zullen bij onze interim-controle onze bevindingen over de kaders en de steekproef met u communiceren. Voor de latere jaren stellen wij voor om voorafgaand aan de start van de interne controles het interne controleplan en de steekproeven met ons af te stemmen.

COS 610

In de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden 610 wordt ingegaan op de afstemming van interne controlewerkzaamheden en de externe controle door de accountant. In de COS 610 wordt aangegeven dat de accountant kan steunen op de interne controlewerkzaamheden als:

- vakkennis en deskundigheid van interne controle medewerkers hoog is;
- de interne controle systematisch en gestructureerd plaatsvindt, inclusief een systeem van kwaliteitsbeheersing;
- de organisatie van de interne controlefunctie objectief en onafhankelijk is van het primaire proces.

In de praktijk blijkt dat alleen grote gemeenten kunnen voldoen aan deze vereisten. Dat betekent dat wij als accountant in formele zin bij de BMW-gemeenten niet kunnen steunen op de interne controlewerkzaamheden. Wel zullen wij zoveel als mogelijk gebruik maken van de interne controlewerkzaamheden. Indien de interne werkzaamheden van voldoende niveau zijn, kunnen wij onze deelwaarnemingen beperken en effectief en efficiënt tot een oordeel komen of het proces voldoet aan de daaraan te stellen eisen. In ons geoffreerde bedrag gaan wij hiervan uit.

Mogelijkheid tot centrale regie op interne controle

Wij zouden het, mede gelet op de voorgenomen herindeling, een goede ontwikkeling vinden als op termijn de interne controle bij de vier gemeenten en de gemeenschappelijke regeling vanuit een meer centrale regie plaatsvindt. Op deze wijze vindt goede coördinatie en afstemming plaats en zijn er naar onze verwachting meer waarborgen te realiseren voor deskundigheid en onafhankelijkheid in het kader van COS 610.

Controlerapportages

Managementletter / Raadsbrief

De uitkomsten van de door Vallei uitgevoerde interim-controle worden gerapporteerd middels een managementletter en een raadsbrief (BMW-gemeenten).

In de managementletter wordt aandacht besteed aan de geconstateerde bevindingen per proces, de daarmee samenhangende risico's en de zo werkbaar mogelijke aanbevelingen vanuit onze natuurlijke adviesfunctie. Per bevinding wordt aangegeven welke prioriteit (hoog, middel, laag) gekoppeld wordt, afhankelijk van de door Vallei aangegeven risico-inschatting als het gaat om de impact op de jaarrekening. Daarnaast wordt aandacht besteed aan interne, externe en financiële ontwikkelingen waar de BMW-gemeenten en gemeenschappelijke regeling mee te maken (kunnen) hebben. Tevens wordt, indien van toepassing, aangegeven wat dit voor gevolgen heeft voor de controleaanpak met betrekking tot de jaarrekening.

De meest relevante onderwerpen en bevindingen naar aanleiding van de interim-controle worden middels een raadsbrief gerapporteerd aan de gemeenteraad van de BMW-gemeenten.

De werkzaamheden worden tijdens de interim-controle van de BMW-gemeenten en gemeenschappelijke regeling door één team uitgevoerd. Onze verwachting is dat dit ten goede zal komen betreffende de inhoud van de managementletter en de onderlinge consistentie van de bevindingen en aanbevelingen aan de BMW-gemeenten. Dit vereist overigens goede afstemming tussen enerzijds de BMW-gemeenten / gemeenschappelijke regeling onderling en anderzijds de BMW-gemeenten / gemeenschappelijke regeling en Vallei. Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie en het feit dat de BMW-gemeenten in de toekomst meer zullen samenwerken en uiteindelijk samengevoegd zullen worden, zal de inhoud van de managementletter eveneens gericht zijn op een meest voor de hand liggende en eenduidige werkwijze/beheersing van de verschillende processen binnen de BMW-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling.

Accountantsverslag

De uitkomsten van de door Vallei uitgevoerde jaarrekeningcontrole worden gerapporteerd middels een accountantsverslag. In het accountantsverslag wordt onder andere aandacht besteed aan de volgende zaken:

- uiteenzetting van de fouten en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid waarbij de toleranties (controle en rapportering) in acht worden genomen;
- opvolging van de aandachtspunten vanuit de raad en het bestuur;
- fiscaliteiten;
- geautomatiseerde gegevensverwerking;
- aandachtspunten voor het volgende boekjaar;
- interne, externe en financiële ontwikkelingen.

Communicatieprotocol

Duidelijk en helder taalgebruik gaat hand in hand met kwaliteit, beleving, transparantie, effectiviteit en efficiency. Door tijdige, volledige en actuele informatie te verstrekken kan er goed worden samengewerkt en geadviseerd. Knelpunten worden tijdig opgelost en besluiten gefundeerd genomen. Vallei heeft een open en directe manier van communiceren; geen omwegen om bij het punt te komen waar je zijn wilt. De wijze van communiceren wordt daarbij aangepast op de ontvanger.

Bij Vallei komt duidelijkheid en helder taalgebruik tot uiting in zowel de mondelinge als schriftelijke communicatie. Verslagen en rapporten worden concreet en beknopt opgesteld met normaal taalgebruik. Voor het definitief uitbrengen van de diverse rapportages wordt een check uitgevoerd door het secretariaat van Vallei. De tekst wordt puntsgewijs opgesteld om het geheel overzichtelijk en eenvoudig leesbaar te maken. Om er zeker van te zijn dat wij elkaar in het resultaat goed verstaan, wordt bijvoorbeeld de managementletter / raadsbrief en het

accountantsverslag vooraf met de verantwoordelijke personen in concept besproken. Voorkomen is beter dan herstellen. Uiteraard bent u zich bewust van onze gescheiden verantwoordelijkheden.

Duidelijkheid en helder taalgebruik wordt gewaarborgd door het gebruik van hedendaagse taal, heldere interne afspraken, een directe open manier van communiceren, overzichtelijk opgestelde rapporten, het meerdere malen doorlezen van aan u te verstrekken documenten en mondelinge toelichting van de inhoud van de documenten. In een omgeving die bol staat van de vaktermen is het onze ambitie om een voor een ieder leesbaar document af te leveren.

Dienstverlening

Controleteam

Ons controleteam en onze aanpak is passend bij de BMW-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling. We gaan dan ook volledig voor een succesvolle samenwerking. Het controleteam gaat voor en samen met de BMW-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling aan de slag om de dienstverlening continue af te stemmen op de specifieke wensen en aandachtspunten vanuit de BMW-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling. Dit komt onder andere tot uitdrukking in:

- een enthousiast, gemotiveerd, deskundig en uitgebalanceerd team;
- het beschikken over relevante kennis en ervaring en toegang tot de benodigde netwerken;
- één controleteam voor de interim- en jaarrekeningcontrole (inclusief SiSa-bijlage), de bijzondere verklaringen en advisering. Hierbij verschilt vanzelfsprekend de nadruk van de werkzaamheden onderling. Het is ons streven dat dezelfde teamleden dezelfde posten voor de verschillende gemeenten controleren, dit is deels afhankelijk van de planning / oplevering;
- een in overleg met de BMW-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling opgezette controleaanpak. Hierbij wordt rekening gehouden met de risicoanalyse. De aandachtspunten worden mede gebaseerd op de uitkomsten van gesprekken met de hiervoor verantwoordelijken vanuit de gemeente. Wij bezien de dingen met een praktische en frisse blik, waarde toevoegend en veel aandacht voor de natuurlijke adviesfunctie. Gericht op een effectief en efficiënt werkende administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Het heeft tot doel de rechtmatigheid van de financiële rapportages te borgen. Dit geldt ook voor de actualiteiten rondom wet- en regelgeving en andere onderwerpen die relevant zijn voor de BMW-gemeenten en de gemeenschappelijke regeling;
- het vasthouden aan eerder afgesproken plannings (door o.a. (zeer) laag personeelsverloop en ziekteverzuim);
- de gemeente specifieke kennis is gewaarborgd, dit blijkt onder andere uit het feit dat twee van de teamleden cursussen geven over actuele (financiële) thema's / regelgeving binnen de publieke sector.

Passie, kwaliteit en ondernemerschap zijn gedeelde waarden binnen het controleteam. Daarnaast is sprake van een hoge mate van flexibiliteit binnen het controleteam, waardoor snel gereageerd en gehandeld kan worden.

Het is de filosofie van Vallei om de uurtarieven zodanig vast te stellen dat het mogelijk is een kwalitatief hoogwaardig team veelvuldig in te zetten, dit mede vanuit de natuurlijke adviesfunctie. Hierdoor hebben de betrokken accountants ook relatief veel klantcontact in vergelijking met wat plaatsvindt bij de grote kantoren. Wij hanteren geen verschillende tarieven voor verschillende werkzaamheden of klanten. Ook wordt niet gewerkt met een bepaalde realisatiefactor, die later wordt verhoogd / verlaagd naar gelang het uitkomt voor standaard- of extra werkzaamheden. Wij werken transparant en uniform.

Door de samenstelling van het team en de overige back-up binnen Vallei is de continuïteit en kennisoverdracht gewaarborgd. Door een multidisciplinaire aanpak en één team zijn de lijnen kort en wordt kennis snel en vaak gedeeld. Dit is cruciaal voor de snelheid en kwaliteit van de natuurlijke adviesfunctie. Goede interne en externe communicatie zijn een essentieel onderdeel van onze kantoorfilosofie. Vallei heeft goede formele en informele contacten met verschillende specialistische partijen, zodat met deze partijen voldoende kan worden gespand en toegang tot kennis en kunde aanwezig is. Vallei vindt altijd haar weg naar de juiste kennis.

Visie op de balans tussen theorie en praktijk

Algemeen

Uitgangspunt voor de vijf organisaties is een organisatie die “in control” is. Daarbij moet de organisatie wel doelmatig en efficiënt blijven. In deze paragraaf geven wij onze visie op dit onderwerp.

Vijf pijlers

Het oordeel over de mate waarin een organisatie “in control” is, wordt vaak gebaseerd op vijf pijlers. Dit zijn:

a. Heldere kaders (doelstellingen en randvoorwaarden)

Hieronder vallen onder andere de programmabegroting en de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet.

b. Goede kwaliteit van tussentijdse informatievoorziening

Betrouwbare tussentijdse informatie is essentieel om de (financiële) ontwikkelingen naar aanleiding van de uitgevoerde activiteiten van de gemeente tijdig in beeld te krijgen en te spiegelen aan de begroting. Dit is relevant in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

c. Een goed opgezette en beschreven administratieve organisatie (AO)

Deze beschrijvingen bevatten in bijzonder de essentiële functiescheidingen en de maatregelen van interne controle binnen de processen. Ook de budgethoudersregeling en de mandaatregeling vallen hieronder.

d. Risicomanagement

Dit bevat niet alleen de inventarisatie ten behoeve van de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening, maar ook de mate waarin de organisatie zich bewust is van de risico's en maatregelen treft en daarop stuurt.

e. Interne controle (IC)

Hierbij wordt vastgesteld of de processen en interne controlemaatregelen qua opzet, bestaan en werking voldoen.

In onze visie zullen deze elementen in beginsel aanwezig moeten zijn, zeker waar het de kritische processen betreffen, zoals inkoop en aanbesteding, salarissen, sociaal domein en grondexploitatie.

Ontwikkelingen en wetwijziging rondom In-control-statement

Op dit moment is wetgeving in voorbereiding waarbij de verklaring over het rechtmatig handelen verschuift van de accountant naar het college van Burgemeester en Wethouders. Het uitgangspunt daarbij is dat het college verantwoordelijk is voor de rechtmatige uitvoering van de begroting en het is dan aan het college om daarover verantwoording af te leggen. De accountant controleert vervolgens de mededeling tijdens zijn getrouwheidscontrole. Deze lijn is verwoord in de notitie “vernieuwing accountantscontrole gemeenten” afkomstig van de commissie Depla (2015). In maart 2016 heeft minister Plasterk van Binnenlandse Zaken op dit punt een wetwijziging aangekondigd aan de Tweede Kamer. De komende periode zal meer duidelijkheid ontstaan op welke wijze hier invulling aan wordt gegeven. Wel is de verwachting dat de eisen die aan de interne organisatie van de gemeenten worden gesteld, zullen toenemen.

De ontwikkeling richting een heringedeelde gemeente per 1-1-2019

Voor uw gemeentelijke organisaties ontstaat een spanningsveld hoeveel tijd en aandacht wordt besteed aan de interne organisatie van de individuele gemeenten. De komende jaren zal immers het accent liggen op het ontwerpen en ontwikkelen van de nieuwe organisatie met alle kaders, werkprocessen, etc. die daarbij horen. In ons verkennende gesprek hebben wij reeds aangegeven dat wij graag betrokken worden bij de keuzes die hierin worden gemaakt.

Voorbeeld hiervan kan zijn dat wij best-practices kunnen onderkennen in de documenten, werkprocessen of gehanteerde systematiek. Daarmee worden de sterke punten van alle BMW-gemeenten maximaal benut.

Tevens zal bij wijzigingen in wetgeving, verordening of werkprocessen het uitgangspunt kunnen zijn om vooruitlopend op herindeling voor een geharmoniseerde aanpak te kiezen. Anderzijds is het van belang voldoende aandacht te blijven houden voor het functioneren van de vier individuele gemeenten tot 1 januari 2019. In de volgende paragraaf werken wij dat verder uit.

De balans tussen theorie en praktijk

In het functioneren van gemeentelijke organisaties blijkt dat de verhouding tussen theorie en praktijk impliciet tot goed werkbare vormen leidt. Enerzijds is er druk vanuit bijvoorbeeld de provincie (interbestuurlijk toezicht) en accountant om in de basis tot goed beleid en goede processen te komen. Anderzijds is er druk vanuit de politiek en samenleving om pragmatische werkvormen te kiezen en “te doen wat nodig is”. Uiteraard zullen wij bij de uit te voeren controles ons beeld verder vormen en hierover rapporteren. Vanuit het perspectief van de accountantscontrole zullen wij rapporteren over het voldoen aan de minimumvereisten.

Vanuit de vijf geformuleerde pijlers vullen wij de minimale eisen op hoofdlijnen als volgt in:

Pijlers	Objecten	Voorbeelden
1. Heldere kaders	Verordeningen en beleidskaders	<ul style="list-style-type: none"> - Verordening 212, 213, 213a zijn actueel, voldoen aan hogere wet- en regelgeving en worden nageleefd. - Bij inhoudelijke beleidsstukken worden heldere financiële kaders vanuit de raad meegegeven en deze worden conform in de begroting verwerkt.
	Begroting	<ul style="list-style-type: none"> - De begroting en de onderliggende systematiek (bijv. rente, overhead, activeren en afschrijven) voldoen aan de BBV en zijn consistent opgezet.
2. Goede kwaliteit informatievoorziening	Management-informatie	<ul style="list-style-type: none"> - Het management en de budgethouders ontvangen voldoende informatie om te sturen op voortgang, risico's, budgetten
	Tussentijdse rapportages raad	<ul style="list-style-type: none"> - Het college vult de informatieplicht richting de raad op een goede wijze in en de raad is in staat om de kaderstellende en controlerende taak goed uit te voeren
	Jaarrekening	<ul style="list-style-type: none"> - De jaarrekening komt tot stand binnen de kaders van de BBV en er zijn intern waarborgen aanwezig voor de rechtmatige totstandkoming van de jaarrekeningposten.
3. Goed opgezette en beschreven administratieve organisatie	Primaire Werkprocessen	<ul style="list-style-type: none"> - Van kritische werkprocessen is op hoofdlijnen een beschrijving aanwezig waarbij ingegaan wordt op de vereiste functiescheiding en de interne controlemaatregelen. Als een dergelijke beschrijving niet aanwezig is, zullen wij adviseren bij de interne controlewerkzaamheden deze beschrijving alsnog op hoofdlijnen te maken, bijvoorbeeld in de vorm van 2 pagina's per proces. Specifiek attentiepunt is de werkafspraken met andere organisaties bijvoorbeeld in het sociaal domein.
4. Risicomanagement	Processen en projecten	<ul style="list-style-type: none"> - Er moet (actueel) beleid aanwezig zijn rondom risicomanagement en weerstandsvermogen, binnen de kaders van de BBV. - Bij de jaarrekening dient een up-to-date berekening van weerstandsvermogen en risico-inventarisatie aanwezig te zijn. - In de organisatie verwachten wij initiatieven, bijvoorbeeld bij grote investeringsbeslissingen, grondexploitatie, grote projecten om de risico's in beeld te houden en te beheersen.
5. Interne controles en audits	Interne controleplannen rechtmatigheid (AO/IB)	<ul style="list-style-type: none"> - De organisatie beschikt over een actueel vastgesteld controleprotocol, normenkader en een vertaling daarvan in een interne controleplan. - De interne controles op de kritische processen zijn voorafgaande aan de jaarrekeningcontrole uitgevoerd. - Zie verder de paragrafen "Rapportages accountantscontrole en controlefilosofie" in de offerte.

Uiteraard betreft bovenstaande een beeld op hoofdlijnen. Bij onze uit te voeren interim- en jaarrekeningcontrole zullen wij per kritisch proces en balanspost hier verdere invulling aan geven.